

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vrača. — Netranžirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 36 • Maribor, četrtek, dne 28. marca 1940 • Leto XV

Francija ve, da ima vse rešiti ali vse zgubiti

Pavel Reynaud ostane predsednik francoske vlade.

Francoska Daladierova vlada je odstopila, ker so politični krogi zahtevali močno narodno koncentracijsko vlado.

Jako hitro po odstopu Daladiera je sestavil novo vlado Pavel Reynaud, od katerega si obetajo Francozi energično in odločno politiko, kakor jo je vodil v svetovni vojni znani »tiger« Clemenceau.

Javnost je novo vlado ugodno sprejela. V vlado so vstopili tudi trije socialistični ministri in trije državni podtajniki.

V petek je novi ministrski predsednik prečital pred zbornico vladno izjavo, v kateri pravi, da je Francija stopila v totalitarno vojno. Sovražnik je močan, podpira ga Rusija. Udarci se prenašajo na vsa poprišča, ki so pa resni ali tudi na neresni. Gre za totalno vojno, vse je na kocki. Zmagati pomeni rešiti vse, podležiti izgubiti vse. Vlada nima druge naloge kakor zbrati vse francoske sile in jih voditi za borbo in zmago ter za zlom izdajstva, naj pride od katerikoli strani. Z našim zaupanjem in z vašo podporo bomo izvršili to nalogo. Še drugo podpora, če bo potrebna, bomo morali opreti samo na ogromne vire domovine in imperija. Pokazati bomo morali hrabrost našega naroda.

V senatu je prečital vladno izjavo podpredsednik vlade Chautemps.

Stavljeni sta bili dve interpelaciji glede splošnih ciljev vladne politike. — Znani Louis Marin pa je grajal sestavo vlade.

Reynaud je v daljšem govoru pojasnil politiko vlade. Cilj nove vlade je ojačanje narodne energije. Kadar je Francija v vojni, ima samo eno poslanstvo, da zmagaja. Vlada pa se ne misli boriti proti gotovim doktrinom, borila se pa bo proti izdajalskim organizacijam. Zunanja politika, ki jo vodimo, stremi za tem, da se ustvari nova Evropa svobodnih narodov. Svoboda predstavlja najdragocenejšo dedščino Francije. Francoski sporazum ne izključuje smisla latinske solidarnosti. Naša volja je, da v najkrajšem času dosežemo edini možni mir, ki bo trajen. Morda bomo doživeli viharje, toda zmagati smo gotovi.

Leon Blum je podal izjavo, da socialisti podpirajo z vstopom vlado narodne složnosti v borbi za svobodo tujih narodov in domačega naroda.

Zanimivo pa je, da je pri glasovanju o zaupnici vladi prejela Reynaudova vlada večino 258 glasov, dočim je glasovalo 158 poslancev proti in 111 jih ni glasovalo.

V senatu je bila zaupnica vladi soglasno sprejeta. Vzroke, da je vlada dosegla pičlo absolutno večino, je iskati v notranjepolitičnem razkroju meščanskih strank in razmeroma močni reakciji, ki bi v tem trenutku rada prišla do večjega vpliva in izločila socialiste.

V tujih nasprotniških taborih je intermezzo v francoski zbornici izzval nekaj zadovoljstva.

Reynaudov najhujši nasprotniki je znani bivši predsednik vlade Flandin, ki je pred leti hotel izvesti v Franciji inflacijo v škodo prebivalstva in se je Reynaud tej nameri uprl.

Proti obrambni zvezi nordijskih držav se izreka tudi Nemčija. To pomeni, da nordijske države ne bi smele skupno braniti svojo politiko in neodvisnost, eventualno svojo nevtralnost.

Produkcija aluminija v Italiji se mora letos dvigniti na 40.000, prihodnje leto pa na 50.000 ton.

Balkan — interesno področje velesil

Zadnje čase se vedno bolj pogosto pojavljajo vesti o dogovorih med velesilami glede Balkana.

Znano je, da je Italija svoj čas izjavila, da smatra Balkan za nedotakljivo področje in ohranitev miru na jugovzhodu Evrope za svoj življenjski interes. Ta izjava Italije je bila v neposredni zvezi z vestmi o nameravanem ruskem prodiranju na Balkan.

Nemčija, ki rabi Balkan predvsem kot dobavitelja surovin in življenjskih potrebščin, Romunijo pa še posebej kot dobaviteljico dragocene nafte, je prevzela vlogo posredovalca, da pomiri Italijo in je dobila Italija striktna zagotovila od ruske strani, podkrepljene z nemškimi jamstvom, da se Sovjetska Rusija ne misli vmešavati na Balkanu in ne izvajati nobenega pritiska, niti na sosednjo Romunijo, niti na Madžarsko.

Po novjših poročilih je sedaj sporazum med Italijo, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo glede Balkana perfekten. Vse tri države so se dogovorile, da bodo na Balkanu spoštovale sedanje stanje.

Izgleda, da je ta dogovor še nekoliko dalekosežnejši.

Predvsem se zdi, da si je Nemčija izgovorila pravico, da bodi Balkan kot tržišče rezerviran predvsem za njene potrebe. V to svrhu je Nemčija posredovala v Moskvi radi zblizanja med Sovjetsko Rusijo in Italijo na trgovinskem področju. Trgovinski odnošaji med Mo-

skvo in Rimom bodo vsled tega v kratkem normalni in na ta način bo Italija v stanju nabavljati predvsem petrolej v Sovjetski Rusiji, dočim naj bi romunski petrolej, za katerega sta se Nemčija in Italija dosedaj borili, ostal rezerviran Nemčiji. Prevozov petroleja iz Rusije v Italijo bi tudi zavezniki ne mogli ovirati, dočim bi pošiljke namenjene v Nemčijo, lahko torpedirali.

O tesnih odnošajih med Sovjetsko Rusijo in Italijo priča tudi dejstvo, da je ruski radio še z večjo ogorčenostjo kot nemški napadel Anglijo, ker je prepovedala nadaljnje prevoze premoaga iz Nemčije v Italijo po morju.

Kakor rečeno, sporazum Italije, Nemčije in Sovjetske Rusije glede Balkana je bil mogoč in ostane mogoč samo toliko časa, dokler vsaka izmed teh treh držav prizna sedanje stanje.

Odločno se zato zanikajo vesti tako iz Beograda, kot tudi iz Berlina ter Rima, da bi obstojal med Italijo, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo kakšen dogovor o ustvaritvi političnih interesnih področij na Balkanu in razdelitvi Balkana na tri protektorate.

Kot dokaz, kako neresne so take trditve, služijo uradnim demantijem pristrane čestitke, ki so bile izmenjane ob priliki triletnice obstoja pakta o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Italijo, med Rimom in Beogradom. V tem paktu je brez pridržka priznana neod-

visnost Jugoslavije in so na tej osnovi tudi urejeni odnosi med obema podpisnicama.

Tak je položaj. Balkanski narodi pa imajo seveda pravico, da čuvajo ne samo svojo politično samostojnost, ampak tudi svojo gospodarsko neodvisnost. — V kolikor dogovor med Italijo, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo upošteva balkanske države kot neodvisne politične in gospodarske tvorbe, ni brez vrednosti za ohranitev miru.

Drugo vprašanje je, kakšne vrednosti je tu omenjeni dogovor med Italijo, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo glede »neutralizacije« Balkana, v slučaju vojnih zapletov dalje na jugu, ob Bosporu, Črnem morju, Kavkazu in Kaspiškem jezeru.

V angleških in francoskih listih se čezdalej jasneje povdarja, da bosta Anglija in Francija odslej odgovorili na vsako kršitev nevtralnosti katerekoli države z direktno akcijo.

Tako torej je mir na Balkanu ohranjen vsaj toliko časa, dokler bo »trozveza«, Italija, Nemčija in Sovjetska Rusija vztrajala pri svojem dogovoru glede Balkana in Anglija ter Francija ne bosta začeli nobene akcije, ki bi lahko izzvala intervencijo te trozveze ali pa obratno.

Predsednik novozelandske delavske vlade Michael Savage je dne 26. t. m. umrl. Star je bil 68 let.

Trgovinski stiki med Italijo in Romunijo

Italija in Nemčija kot konkurentinji na romunskem tržišču.

Dne 25. marca je stopila v veljavo nova trgovinska pogodba med Italijo in Romunijo. Italija je dosegla, da je Romunija priznala italijanski liri večjo plačilno vrednost in to po sledečem dogovoru: za obračunavanje državnih dolgov znaša vrednost lire napram romunskemu leju 8.25 za 100 lejev, pri nabavi surovin se računa lira za 9.50 za 100 lejev, pri kupnji ostalega blaga (poljskih pridelkov) pa z 10.55 za 100 lejev.

Italija je nadalje zahtevala od Romunije, da ji poveča dobavo petroleja od 400.000 na 800.000 ton. Romunija, ki je vezana po pogodbi z Nemčijo, pa tudi z Anglijo in Francijo, je morala to zahtevo Italije odkloniti, ker bi mogla ugoditi tej italijanski zahtevi samo tedaj,

ako bi se Nemčija odrekla gotovi količini petroleja v dobro Italiji. V tem pogledu si stojita Nemčija in Italija kot konkurentinji na romunskem tržišču.

potatoja, da mora tak... (text is partially obscured)

Rim—Budimpešta—Beograd

Z ozirom na razgovore, ki se vodijo z Mussolinijem in madžarskim ministrskim predsednikom Telekyjem napovedujejo madžarski politični krogi, da se vršijo razgovori med madžarskimi in italijanskimi državniki predvsem radi učvrstitve trikota Rim—Budimpešta—Beograd. Po istih vesteh je bila zadnje dni zelo živahna tudi diplomatska akcija Jugoslavije, ki je znatno pripomogla, da se je položaj dokaj razčistil.

Molotov še ne pride v Berlin

Odgodena konferenca treh zunanjih ministrov.

Nemški politični krogi so zadnje čase napovedali, da bo ruski komisar za zunanje zadeve v kratkem obiskal Berlin. Ta obisk so zlasti napovedali za Velikonočne praznike. Molotovov obisk pa je iz neznanih razlogov izostal in menda tudi v bližnji bodočnosti ni pričakovati, da bi Molotov obiskal Berlin.

V zvezi s prihodom Molotova v Berlin so bili napovedani tudi razgovore treh zunanjih ministrov Nemčije, Sovjetske Rusije in Italije, ki pa so istotako izostali, oz. je bil sestanek odgoden.

Ker je napovedani obisk Molotova izostal, prodira v nemških političnih krogih vedno bolj prepričanje, da se bo Italija odločila na jugovzhodu tudi v bodoče nadaljevati dosedanjo politiko.

Švedski listi trdijo, da je vzrok v tem, ker Rusija ne potrebuje Nemčije, pač pa Nemčija Rusijo. Nemški minister naj pride v Moskvo na razgovore. Smatrajo tam tudi, da Rusija ni prav zanesljiva zaveznica.

Anglija in Francija odločni

Francoski poslanik v Washingtonu je rekel novinarjem, da bo nova Reynaudova vlada odločno nadaljevala vojno do zmage. Francija je pozdravila novega predsednika vlade. Zavezniki odslej ne bosta več dopuščali kršitev svobosčin in suverenitete nevtralcev.

V Belivji so zopet odkrili zarotnike. Proglašeno je bilo obsedno stanje.

Na zapadnem bojišču izvidniški poleti

Poročilo francoskega generalnega štaba pravi, da je neka francoska posadka na frontnem odseku južno od gozda Warmdta odbila krajevni napad nemških čet, letalstvo pa je nadaljevalo z lokalnimi izvidniškimi poleti.

Nemško poročilo pa pravi, da na zapadnem bojišču ni bilo pomembnejših dogodkov. Pri Saarbrückenu je prišlo do letalskega spopada in je bilo eno francosko letalo sestreljeno.

Osem nevtralnih ladij potopljenih

Po poročilu angleške admiralitete ni bila minuli teden potopljena nobena angleška niti zavezniška ladja, pač pa so bile vse nemške akcije usmerjene proti neoboroženim ladjam nevtralnih držav. Potopljenih je bilo osem nevtralnih ladij v skupni tonaži 16.500 ton. — Najbolj je prizadeta Danska, ki je zgubila šest ladij.

Anglija in Francija sta ukrenili vse potrebno, da se bo še bolj poostrila blokada napram Nemčiji.

Najboljša letala dobe zavezniki iz Amerike

Roosevelt je odločil, da pošljejo Zedinjene države Angliji in Franciji letala najboljših modelov. V Ameriki so prejeli to odločbo z velikim odobravanjem.

Novi mobilizacijski zakon v Turčiji. V Turčiji je bil objavljen nov mobilizacijski zakon, ki pooblašča vlado, da lahko odredi mobilizacijo, kadar smatra za potrebno.

Tri leta prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo

Dne 25. marca je minilo tri leta od sklenitve prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo.

Ob tej priliki sta dala grof Ciano in dr. Cincar-Marković glede tega prijateljstva dopisniku »Vremena« in jugoslovanski Agenciji Stefani v Rimu izjave.

Grof Ciano je rekel med drugim, da pakt prijateljstva traja že polna tri leta ob velikih dogodkih v Evropi. Toda ti dogodki prijateljstva niso oslabili, ampak ga ojačali. S paktom smo hoteli utrditi odnose med obema državama, da postavimo trdne temelje jadranskega miru. Novo pot, ki smo jo nastopili z beograjskim paktom, ima nalogo ščititi interese obeh držav.

Dr. Cincar-Marković je izjavil med drugim, da mu triletnica pakta nudi priliko, da iznova poudari izreden pomen tega važnega dokumenta. — Pakt sloni na globokem in realnem pojmovanju trajnih interesov obeh narodov ter je zlasti učinkovit činitelj miru ob Jadranu in v jugovzhodni Evropi.

Negotovost položaja v Evropi tem bolj opravičuje prijateljske odnose

med obema državama, ki so sklenjeni v popolnem zaupanju in medsebojnem spoštovanju. Prepričan sem, da bo ta politika služila obema vladama za podžek miru in obstoječega reda v tem delu Evrope.

Pred tremi leti je bila podpisana ta pogodba med Italijo in Jugoslavijo v Beogradu. Pogodba ima poseben pomen ob sedanjem razvoju dogodkov v Evropi, ko se države tako nujno snubijo med seboj, da bi posegale v razvoj kritičnih dogodkov na eni ali drugi strani.

Beograjski pakt med Italijo in Jugoslavijo obvezuje, da obe državi spoštujeta skupne meje, kakor tudi meje na Balkanu, kar je posebno važno z ozirom na dogodke v Evropi. Istotako se nobena od njih po paktu ne sme vmešavati v notranje zadeve druge, kar naj bi služilo za zgled tudi v splošni mednarodni politiki.

Jadran in julijska meja vežeta geografično dva naroda, ki oba potrebujejo mir v tem delu Evrope. Dokler bo pakt služil lojalnemu sodelovanju, more biti le v korist miru in napredku.

Službeni red za zasebne rudarske industrije

Rudarji, čitajte in premislite!

Dne 12. februarja t. l. je stopil v veljavo novi »Službeni red« za delavstvo pri privatnih rudarskih podjetjih v območju rudarskega glavarstva v Ljubljani, ki spadajo pod rudarski zakon. — V resnici pa ta red ni nov, temveč je več ali manj ostal stari. Pri tej priliki moramo ugotoviti, da se pri njegovi spremembi niso prav nič upoštevali spreminjalni predlogi Zveze rudarjev Jugoslavije, ki jih je predložila rudarskemu glavarstvu potom načelstva II. skupine rudarske zadruge v letu 1938.

Radovedni smo, kaj bodo sedaj k temu rekli krščanski socialisti, ki so ob

priliki volitev obratnih zaupnikov izdali v revirjih letak, v katerem pravijo, da so oni predložili spreminjalne predloge rudarskemu glavarstvu, in da bo v kratkem izšel nov »Službeni red«, v katerem bo 36 členov popravljenih v korist rudarjem, ko je dejansko spremenjen le eden in še tisti ni posebne važnosti.

Dobro bi bilo, če bi v nedeljo trboveljski rudarji pri volitvah v bratovsko skladnico odgovorili krščanskim socialistom na to njihovo potegavščino z rdečo glasovnico za kandidate na listi Zveze rudarjev Jugoslavije.

S. Etbin Kristan k jubileju »Proletarca«

V ameriškem velenestu Chicago slavi 35-letnico socialistični tednik »Proletarec«, ki pride včasih tudi v roke našega uredništva. V zadnji februarški številki prinaša »Proletarec« članek sivolusnega socialističnega borca in pisatelja Etbina Kristana »Ob jubileju«.

Tehne besede s. Kristana ob tej častitljivi obletnici delavskega časopisa veljajo tudi za nas in objavljamo v slednje njegove zaključne besede:

»PROLETAREC«

vraznaje svoj pomembni jubilej v dobi, ki jo bo zgodovina beležila z največjimi črkami. — Kar storite za svoj tisk, storite za svoj razred, za se, za tiste, ki pridejo za Vami. Okrepite ga, pa boste z njegovo pomočjo lahko zapustili svojim otrokom boljši svet, kot ste ga podedovali od onih, ki so bili pred nami.

Sodružnemu »Proletarcu« čestitamo tudi mi ob 35-letnici in želimo, da ostane še naprej tako doleden in borben v boju za naše skupne cilje. Njegova naloga je tako velika, da se ne more precentiti. 35 let nas je vodil, neprenehoma se boreč s težavami, gredoč z naporom, podirajoč zapreke, često trepetajoč za goli obstanek. In ni omagal. Vseh teh 35 let smo ga potrebovali, sedaj ga potrebujemo kot sestradan kruha, kot žejen vode. Potrebujemo ga, ker je čas za delo, čas za boj in če hočete, ga lahko imamo krepkejšega, trdnjšega kot prej.

»Delavska Politika« ne doblva nobenih subvencij, zato poravnaj naročilno

Doma in po svetu

Velikonočno blaženstvo in mir. O veliki noči so se listi na dolgo in široko razpisali o simbolu duhovnega in telesnega mira. Če bi bilo vse to, kar smo čitali te dni javno mnenje, izraz vsesplošnih notranjih čutil, bi imeli mir. Kdo je slišal in čital lepe besede, kdo jih ni. Ne vemo. Vemo pa, da jih slastno čita, z iskrenostjo in ljubeznijo do miru ljudstvo. Človeštvo želi živeti v miru in sreči. O problemu miru pa ne odločajo lepe besede, ampak le dejanja in energičen boj za mir. Lepe besede, žal, pa samo pospešujejo »živčno vojno«.

Skoro bo boljše... V velikonočni številki »Slovenca« čitamo: »Čim bo človeštvo zavrglo moderno pogansko načelo, ki se je pričelo uveljavljati v naši dobi, da je moč nad pravico in da je nasilje že tudi pravica in zakon, se bo takoj z ogromnim korakom približalo krščanstvu...« Slovenec naj si te besede vzame k srcu in naj se dosledno po njih ravna, prav tako naj stalno spominja na nje tiste, kateri so njegovi zvesti čitatelji in sodelavci... potem upamo, da bo vsaj pri nas, v naši ožji domovini, kmalu boljše.

Minister dr. Šutej obeta zvišanje uradniških plač. Finančni minister je izjavil v Gjevgeliju, da se bodo uradniške plače malenkostno zvišale. Zvišale se bodo rodbinske doklade mesečno za din 50, uradniki nižjih kategorij, to je do vsote 4. skupine te stopnje pa dobe 100 din do 200 din. Povišanje dobe tudi služitelji in zvanjenci. Pravijo, da bo za državo narasel izdatek samo za rodbinsko doklado za din 250 milijonov, v celoti pa za 800 milijonov dinarjev. Zvišanje stopi v veljavo s 1. aprilom t. l. — Uradno poročilo »Aval« pa pravi, da še ni točno določeno, da bi se uradniški prejemki zvišali s 1. aprilom.

Milan Grol in sporazum. Novi predsednik srbske demokratske stranke meni, da je treba urediti najprej vprašanje tretje edince države, in potem izvesti volitve. Sporazum demokrati niso podpisali, nočejo ga pa odpraviti. Mnogo je pa še drugih problemov, ki jih je treba rešiti pred volitvami. Demokrati imajo voljo sodelovati v vodstvu države.

Hrvati za razdelitev SUZORA. Po uredbi o banovini hrvatski spada tudi socialna politika v področje banovine. Na zagrebški anketi o delitvi SUZORA je izjavil odposlanec banske uprave, da ima že izdelano naredbo o razdelitvi SUZORA. Hrvaški delegati in Hrsovci so izjavili, da delavci za skupno zavarovanje ne bodo plačevali prispevkov; izločiti se mora vsaj hrvaški del. SUZORA za ostale pokrajine pa naj ostane v Zagrebu. Komisar SUZORA Gašparac je opozarjal na zle posledice razdelitve.

Berlin brez poslanika Zedinjenih držav. Iz Amerike poročajo, da Zedinjene države ne pošljejo zaenkrat svojega poslanika v Berlin, kakor je izjavil Roosevelt.

Inženjer Zdravko Vasković je povedal na predavanju v Beogradu, da se pri nas prevaža po železnica vsaka četrta tona blaga brezplačno in vsaka tretja oseba se vozi s popustom.

Kako naše železnice gospodarijo. Prejšnji četrtek je imel v Beogradu ing. Zdravko Vasković predavanje, na katerem je pojasnjeval gospodarsko politiko naših železnic. — Na-

vajal je zglede, kako slabi promet zviševanje vozni in prevoznih tarif, uvajanje vozovnic s popusti in tkzv. »režibruto« promet. Povedal je, da se je imovina naših železnic od 1930 do 1938 znižala za eno milijardo in 400 milijonov dinarjev.

Kot nadaljnji vzrok navaja premajhno storitev, kar je odvsnio najbrže od prometnih razmer po posameznih progah. To tudi spada v politiko železnic, ki mora promet in ves obrat organizirati po rentabilnem načrtu.

Bistvenih sprememb davčnih zakonov ne bo. Gospodarski krogi so zahtevali spremembo nedavno izdanih davčnih zakonov. Uspeh je bil le neznan.

Statistike o naši zunanji trgovini ne bodo več objavili? Zadnji statistični podatki o naši zunanji trgovini so bili objavljeni za december 1939. leta. Pozneje ne več. Kaj je vzrok temu ukrepu, nam ni znano. Nedvomno pa ali mednarodni položaj ali gospodarska taktika.

Stari kovanci po 20 dinarjev ostanejo v prometu samo še do 30. aprila t. l. Od 1. maja skozi šest mesecev jih bodo zamenjali le narodna banka in državne finančne ustanove.

Vpokojena sta bila v notranjem ministrstvu načelnik oddelka za državno zaščito Sreten D'ordjević in načelnik za javno varnost Vekoslav Kerševan. Na njih mesta sta bila imenovana Negoslav Otokoljić in Dušan Ribar.

Zopet »judovska navlaka« v »Slovencu«. V velikonočni številki si je privoščil »Slovenec« toliko osovraženo »judovsko navlako« in to celo v »Kulturnem ozorniku«. Tam namreč »Slovenec« agitira za velikonočne razglednice »Cvetja sv. Franciška« in pravi, da prihajajo k nam neokusne, importirane razglednice s piščanci in jajci, v našo sramoto v vsako slovensko hišo in da bodo sedaj pomagali preganjati prisrčno »judovsko navlako«. Resnicoljubnim ljudem, ki ne trpe prisrčne propagande z demagogijo in lažjo, pa je, kot tudi »Slovenčarjem«, znano, odkod se k nam importirajo neokusne razglednice in ravno tako, da tam ni več nobenih »judovskih« izvoznikov in torej tudi ne morejo več k nam pošiljati »judovske navlake«, temveč jo pošiljajo povsem drugi ljudje in so res nekatere naše izložbe, tudi narodne, na vseh mogočih podlagah, tudi idejnih, polne takih razglednic s tujimi napismi.

Pretepi in poboji za Veliko noč. Časopisna kronika o velikonočnih praznikih zaznamuje celo vrsto krvavih preteпов in pobojev na našem podeželju. Čudni so ti pojavi, in človek si jih ne more prav razlagati, ko pa je naše podeželsko ljudstvo vendar

dobro.

Vztrajen mož. Pretekli teden je objavila beograjska »Politika« oglas te-le vsebine: »Moja žena mi je že petič ušla, poslednjič dne 24. januarja 1940. S tem jo pozivam, da se vrne k meni tekom sedmih dni, sicer bom vzel v roke na razvezo zakona.« — Pa naj še kdo reče, da ni to vztrajen mož. Kljub temu, da mu je žena že petič ušla, še vedno hrepeni po njej.

Italijanska vojska bo imela 18 armadnih zborov. Doslej je imela 13 zborov. Nova armadna poveljstva se ustanove v Zadru, v Istri in na otoku Elbi.

Bivši predsednik bolgarske vlade dr. Dimitar Stančev je umrl. Stančev je bil rojen 1864. Služil je v državnih službah in bil pozneje v Bukarešti, na Dunaju in v Petrogradu. — Leta 1906. je vstopil v vlado Pelkova kot zunanji minister. Leta 1907. je sam sestavljal vlado, ki pa je kmalu odstopila.

Iznajdljivost vojne tehnike. Japonskim kemikom se je že pred nekaj časa posrečila iznajdba, po kateri je mogoče pridobivati iz banan neko vrsto streliva. Zdej pa poročajo, da so japonski specialisti iznašli postopek za izdelovanje dinamita iz sardin. Prvi poskusi so se dobro obnesli in pozneje bo mogoče pridobivati dinamit tudi iz vsakovrstnih rib. Ali ne bi bilo pametnejše kemiško iznajdljivost obrniti v kako bolj koristno stvar, kot za vojno — in morilna sredstva?

Zane Grey:

86

Mož iz gozda

Dale je s pospešeno naglico in s podvojenim trudom sušil in vskladiščeval zalogo hrane za zimo, na to pa je nadaljnje dneve uporabil za cepanje in pripravljanje drv, da bi se zadostno založil s kurivom za dolge zimske mesece, ko bo njegov dom popolnoma s snegom zameten. Pričakoval je temno sivih, vihrano se podečih oblakov in jih je pozdravljaj, ko so se pojavili. Ko bo enkrat ležal tri metre visok sneg po vseh prehodih, bo do pomladi odrezan od ostalega sveta. Potem mu tudi ne bo več mogoče iti doli v Pine. In morda bi ravno dolga zima mogla ozdraviti brezimno bolezen njegovih čustev.

November je priklical viharje, ki so divjali ob vrhovih gora. Dan za dnem so padali lahki snežni vrtinci na livado, a prisojna južna stran, kjer je imel Dale svojo kočjo, je še dalje ohranjala svoje jesenske barve in nekoliko toplote. Šele v pozni zimi je sneg tudi to stran popolnoma prekril.

Končno je nastopilo jutro, mrzlo, da je prešinjalo do kosti in jasno, da je mogel Dale videti, da so vsi višinski prelazi postali neprehodni. To ugotovitev je vzbudila v njem čustvo žgočega kesanja. Ni slutil, kako silno ga vleče, da bi Helen Rayner spet videl, dokler ni bilo zato prepozno. To jutro mu je postalo to jasno. In prevzela ga je silna želja po udeleževanju, po telesnem naporu, ki pa ga je samo fizično izmučil, v duševnem pogledu mu pa ni mogel pomagati.

Sonce je zahajalo, ko je usmeril svoj pogled proti

zapadu, k rožnatim snežnim vrhovom nad temno pozlačenimi robovi smrekovih gozdov in v tistem trenutku je našel resnico.

»Ljubim to dekle! Ljubim, ljubim to dekle!« je glasno zaklical proti daljnim belim vrhovom, v burjo, v samotno in tišino svojega jetništva, proti visokim borovcem in žuborečemu potoku in vsem svojim zvestim živalim. Bilo je tragično priznanje lastne nemoci, čudežne resnice, brezupnega položaja, bila je ponižna prošnja za odpuščanje radi spremembe, ki se je v njem izvršila.

Dalejeva borba je bila končana v trenutku, ko se je srečal s svojo dušo. Razumeti samega sebe, se pravi, osvoboditi se neprestanih dvomov in začudenj, osvoboditi se večne bojazni. Toda vročični nemir negotovosti ni bil nič v primeri z nenadno razžarjeno muko ljubezni.

Z mračno pažnjo se je loteval neizogibnih dolžnosti in nalog, ki jih je moral vršiti, — skrbeti za svoj oženj in svojo hrano, skrbeti za svoje ljubljene živali in svoje konje, krpiti sedla in konjsko opremo, strojiti kožo in krzna za nove škornje in lovsko obleko. A vsi ti opravki so mu bili že v navadi in niso zahtevali posebne pozornosti.

A Dale je, kakor mnogo drugih ljudi, ki žive osamljeni v samotni in se nočejo pogrezniti nazaj v barbarstvo, mnogo razmišljeval. Ljubezen je napravila iz njega trpina.

Presenetljiva in sramotna je bila njegova podzavestna predaja, njegov popolnoma brezupen položaj po dolgih letih najožjega občevanja z vsem, kar je bilo divjega, samotnega in lepega; njegov čudovito razvit vpogled v skrivnosti prirode in njegovo nenadno zbujejo spoznanje, da vendar ni on kako vse-

vedno bitje, ki bi stalo izven neomajne, običajne človeške usode, — vse to mu je pokazalo moč njegove človečnosti, njegovega nagona, da je življenje, ki si ga je izbral, kakor nalašč tako urejeno, da mu prikaže ljubezen kot nekaj žalostnega in strašnega.

Podoba Helen Raynerjeve ga je zasledovala. — Kadar je sonce sijalo, ni bilo mestece v vsem njegovem taborišču, ki ne bi dajal slutiti njenega gibkega, krepkega telesa, ki bi mu ne slikal njenih temnih, zamišljenih oči in njenega smehljaja, ki je bil tako privlačen in sladak. Ponoči se mu je prikazovala kot breztelesni duh, ki je brezsumno hodil ob njegovi strani pod stokajočimi borovci. V vsakem plamenčku svojega tabornega ognja se mu je zdelo, da vidi beložareči odblesek njene duše.

Narava ga je naučila ljubiti samoto in tišino, a ljubezen ga je seznanila z njenim globljim pomenom. Samota je bila ustvarjena za orla v nepristopnem skalnem gnezdu, za od viharja razbičano jelko v gori, ki se osamljena oprijemlje skope zemlje s krivenčastimi koreninami, za jelena v gošči in za volka; ni pa ustvarjena za človeka. In večno živeti v tišini divjine, pomeni, biti obseden od lastnega jaza, — misliti in sanjati —, in to stanje, naj ga drugi ljudje še tako skušajo doseči, ni bilo zanj dobro. Človeku ne more dati nepremagljivo hrepenenje po nedosežnem.

Potreben je torej samo spomin na neko nedosegljivo žensko, da bi si človek strastno zaželel samote, ki pa bi se mu istočasno zdela neznosna. Dale je bil sam s svojo skrivnostjo, in vsak borovec, vse, kar je to livado poživljalo, ga je videlo, kako je presurenjen in uničen.

(Dalje prihodjati.)

Iz naših krajev

CELJE

Občni zbor »Vzajemnosti«. V nedeljo, dne 31. marca se bo vršil v društveni sobi v Delavski zbornici s pričetkom ob 9. uri redni letni občni zbor »Vzajemnosti«. Vabimo vse članke da se občnega zbora sigurno udeležijo in se zanimajo za delovanje delavskega kulturnega društva. Podano bo poročilo o delu v pretekli poslovni dobi, kakor tudi o nalogah, ki čakajo društvo v bližnji bodočnosti. Sodrugi in sodrugi, poravnajte članarino, da boste na občnem zboru polnopravni člani.

TRBOVLJE

Rudarji gredo zopet na volišče

V nedeljo, dne 31. marca se bodo vršile volitve v krajevno bratovsko skladnico. Za zmago se bodo potegovali tri liste in sicer rdeča, bela in zelena. Rdeča zastopa svobodno organizirano članstvo »Zveze rudarjev Jugoslavije«, ostali dve listi sta ... ki se pa klijat temu, da v Trbovljah ni mesta za ... take ... organizacije, nadejate zmage s pomočjo nezavestnih rudarjev. Javnost bo zanimalo to-le: Jugoras je pri volitvah obratnih zaupnikov dobil 171 glasov, za sestavo kandidatne liste za volitve v bratovsko skladnico pa je rabil 270 podpisov oziroma 178 kandidatov in namestnikov. Umevno je, da je moral sedaj dobiti Jugoras pristaše drugih skupin, ki so podpisali kandidatno listo. Dan volitev bo dan obračuna.

Druška nasprotna lista, bela, je dobila pri volitvah obratnih zaupnikov precej glasov, ker je prav demagoško operirala s svojim časopisom in se na vse pretege hvafila, da je jugoslovanska strokovna organizacija izposlovala ... nabavni prispevek rudarjem TPD in da je izposlovala spremembo službenega reda za rudarje. Rudarji, ki ste prejeli zadnje dni »Službeni red«, prečitajte si ga in boste videli, koliko so predstavniki »Jug. strok. zveze« zboljšali »Službeni red«. Tako demagoškim poročilom, s katerim so trboveljski pristaši JSZ zadnjič operirali, naši rudarji ne bodo več nasedali. Rudarji, ali ne čutite, kako so okrnjene vaše pravice po akordni tabeli in drugih postavkah, vsled tega, ker je nasprotnikom uspelo, da so se vrinili s svojo ... miselnostjo v vrste rudarjev? Rudarji, na dan volitev odločitev ne bo težka! Vsi na volišče in volite rdeče, ker je predstavnik rdeče liste so vam porok, da se bo vaše mizerno stanje zboljšalo.

Roditeljski sestanek. Upravitelstvo II. državne deške ljudske šole v Trbovljah-trg vlijudno vabi starše, da se udeležijo II. roditeljskega sestanka v tem šol. letu. Sestanek bo v nedeljo, dne 31. marca t. l. ob treh pop. v učni sobi III. razreda. Poleg drugih aktualnih zadev je na sporedu tudi predavanje o kazni in kaznovanju.

ZABUKOVCA

Volitve so za nami. Srečni smo, da so mimo nas, to pa ne morda radi zunanjih nasprotikov, temveč notranjih. Sli smo razdvojeni, namesto enotni, v volilno borbo. Nekdaj tako solidna trdnjava razrednih socialističnih borcev v Zabukovci preživela sedaj težko notranjo krizo, katero je povzročila zaslepljenost in demagoštvo. Pri teh volitvah so nastopili samostojno tudi znani razbijalci delavske solidarnosti. Zmagali so tisti, ki se zavedajo svojih dolžnosti do organizacije in do delavstva. Ali bodo sedaj prizadeti, ki rušijo enotnost delavstva, spoznali zmoto in nečuvno postopanje ob priliki teh volitev napram lastnim sodrugom? Ali jih ni sram, sedeti s kupaj v strokovni organizaciji s tistimi, ki so jih označili kot izdajalce itd. Če imajo količkaj značaja, bi morali uvideti, da ne spadajo k tem »izdajalcem«, ker bodo sicer sami navezadnje postali izdajalci. — Organiziran rudar.

ZAGORJE OB SAVI

Huda bitka med belimi in zelenimi. Pri nas obstoja poleg drugih zadrug tudi »Ljudska stavbena zadruga«, katera je imela v svoji posesti lepo hišo z zemljiščem v vrednosti par sto tisoč dinarjev. Odbor te zadruge je obstojal po večini iz »belih«. Vendar glavni deželnik je bila »Ljudska hranilnica in posojilnica«, ki se nahaja v rokah »zelenih«. Dokler so se še oboji razumeli v hiši »na gričku«, je slo. Ko so pa gospodarski interesi poedincev ali pa skupin zahtevali tudi gospodarsko ločitev ... »zeleni« skočili za vrat »belim« in jim ... vzeli hišo. Radovedni smo, kdaj bo selitev.

ZALOG

Tragičen dogodek v Zalogu. Za Velikonoč se je odigral v Zalogu tragičen dogodek. Trije 16- do 17-letni dijaki so dvorili neki svoji sošolki. Sošolka je kazala svojo naklonjenost samo dvema, dočim je ostala napram tretjemu hladna. Med dijaki je prišlo radi tega do nesoglasij in so se kar vpricho dekleta obdelali s pestmi. Po prvem takem spopadu so se pobotali, po drugem obračunu pa je 16 leten dečko užaljen stekel domov, po očetov revolver in potem počakal oba sošolca in sošolko pri nekem gozdiču. Čim so imenovani prišli iz gozda, je nepremišljeni dečko v jezi dvakrat ustrelil proti svojima sošolcema in z dvema strelji pogodil oba, enega v čreva, drugega v jetra. Stanje obeh dijakov je kritično. Sočustvovati je treba s stariši, pa tudi z mladino, ki je postala žrtev lastne lahkomišnosti.

MARIBOR

V nedeljo, dne 31. marca t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršila v pritlični dvorani hotela »Orel« v Slovenski ulici

politična konferenca socialističnih zaupnikov

z važnim dnevnim redom. — Na konferenco pride tudi s. dr. Živko Topalović iz Beograda.

Vstop je dovoljen samo z vabilom. Kdor bi vabila pomotoma ne dobil, naj pride ponj na Ruško cesto 5.

Kako posluje pošta? Prijatelj našega lista nam poroča: Dne 21. t. m. ob 1 uri popoldne sem oddal na kolodvorski pošti v Zagrebu, v nabiralnik, iz katerega se pobira pošta vsake pol ure, eno pismo in par razglednic. Pismo je prispelo naslovniku v Mariboru dne 22. marca dopoldne. Ena razglednica je prišla v roke drugemu naslovniku v Mariboru dne 23. marca dopoldne, ostale dopisnice pa so oile dostavljene — v torek, dne 26. marca. Ako bi pošto še prevažali s konjsko vprego, bi bilo razumljivo, ako bi potrebovala dopisnica iz Zagreba do Maribora štiri dni, ker pa je z vlakom iz Zagreba do Maribora samo štiri ure, pa človek ne ve, ali naj bi se nad tako poštno dostavo jezil, ali zjokal. Kdo je zakrivil to zamudo v dostavi, prepuščam poštni upravi v Zagrebu in Mariboru, da mesebojno uredita to vprašanje. Dodati moram, da je na eni izmed teh dopisnic bila sporočena vest, ki bi jo bil moral naslovnik zaznati do termina, ker bi sicer lahko nastala velika škoda.

Zopet skrčen obrat v tekstilni tovarni. Kontingent dobave bombaža ne zadošča za polno zaposlenost naših tekstilnih tovarn, ki bodo morale vsled tega zopet skriti obrat. — Tovarna Docter in drug je vsled tega že nabila razglas, da odpoveduje sedanji delovni čas s 14 dnevnim rokom in bo nato obratovala le 32 ur tedensko.

Ljudje ne spreminjajo samo barve, ampak tudi narodnost. V neki tukajšnji tovarni je dobil pred leti dobro službo uradnik, ki se je izdajal za primorskega begunca in kot tak tudi živel med nami. Ko pa se je nedavno vršilo v severni Italiji glasovanje, kdo hoče emigrirati v Nemčijo, se je tudi dotični dozdevni južnjak javil za Nemčijo in je že odpotoval te dni na Poljsko, kjer bo baje dobil lepo posestvo.

V resnici pa je možakar doma iz Ptuj. Angleško blago zopet na trgu. Zdela se je, da bo vsled nastalih vojnih prilik in velikega nakupovanja, boljše blago, zlasti pa angleško, pri nas sploh zginito s trga, posebno ko so si nekaj časa hodili pridno nakupovati obleke tudi iz inozemstva. Toda zadnji čas je opažati, da so trgovine in krojači še vedno dobro založeni z blagom, tudi z angleškim. Pravijo, da ga dobivajo celo iz Nemčije, ki je dobila velike zaloge tega blaga na Češkem in Poljskem, pa se tam ne sme prodajati, temveč samo izvažati, da dobi Nemčija devize za nakup živil in drugih važnih potrebščin iz inozemstva.

KRANJ

Seja občinskega odbora. Minulo sredo se je vršila seja občinskega odbora, na kateri je zupnik najprej podal finančno stran občinskega poslovanja ter s številkami navedel, koliko se je prekoračilo odnošno prihranilo pri posameznih postavkah, z ozirom na predvidene izdatke glasom proračuna. Odborniki so to poročilo vzeli brez debate na znanje. Dalje je poročal, da bo država asfaltirala Jezersko cesto v Špirini 5 m. Ker je pa cesta sedaj širša, bi za popolno asfaltiranje morala prispevati tudi občina. Občinski odbor pa je bil soglasen v tem, da za ta denar izvrši rajši kanalizacijo ob tej cesti in sicer do gostilne Gorjanc na Primskovem. Po županovih izjavah se bo preuredila tudi cesta proti Kokrici. Odbor je predlagal, naj občina skrbi, da se bo ta cesta ob tej priliki izravnala, za kar naj eventualno tudi odkupi za to potrebno zemljišče. Nadalje se je obravnavalo vprašanje, kje naj občina kupi zemljišče Borzi dela, katerega ji je dolžna brezplačno preskrbeti za zgraditev lastnega doma na za to primernem mestu. Prvotno je bil odbor mnenja, da bi zemljišče odstopil OUZD poleg svoje zgradbe na Stari cesti, ali to zemljišče je Borza dela odklonila, ker za zgradbo ni zadosti trde podlage. Ponudbo je stavil posestnik Bitenc J. poleg Planine po 50 din kv. m. Po poročilu dr. Megušarja si je Borza dela to zemljišče ogledala ter ga odklonila iz razlogov, ker ni prave vezi z mestom. Zemljišče je ponudila tudi cerkvena nadbarbina med Prešernovo tovarno in gostilno pri »Kroni« po 60 din kv. m. Nekateri odborniki so bili proti tej ponudbi, ker je to zemljišče preveč zunal mesta in tudi predrago. S. Kerč je pozdravil zamisel, da se zgradi Borza dela v Kranju in predlagal, naj se pooblasti občinsko upravo, da sporazumno z Borzo dela kupi za to primerno zemljišče, želeč, da se z delom še letos prične. Ta predlog je bil sprejet soglasno na znanje. — Kakor nam je znano, ima posestnik Perčič iz Rupe blizu vodovodnega rezervoarja zemljišče, ki bi ga rad zamenjal z zemljiščem v Prevolu. Tudi to zemljišče je preveč zunal mesta, ali bolj primerno pa je, kakor ostali dve ponudbi. Ker nismo za prodajo Prevole, smo mnenja, da bi občina Perčiču drugod kupila primerno zemljišče za slučaj, ako bi res, ne mogla dobiti od tega še bolj primerne zemljišča.

Vsakovrstne obleke in blago za obleke v veliki izberi priporoča znana trgovina pri ALBINU JAZBECU V KRANJU.

Zaenkrat se torej pri nas ni treba nikomur bati, da bi ne mogel kupiti dobrega blaga, samo če ima denar. Podražilo pa se je boljše blago pri metru skoro za din 100 in še več. V kolikor je to podraženje utemeljeno, je pa seve drugo vprašanje, ki bi ga naj preiskovali imenovani »Draginjski odbor«.

Novi avtobusi za beograjsko občino so te dni prispeli v Maribor, od koder so jih odpremili dalje v Beograd.

Uvedba poštne avtomobilskega prometa. S 1. aprilom t. l. bo uveden v Mariboru lokalni poštni avtomobilski promet. Obratovali bodo trije avtomobili. Avtomobili bodo dnevno dovažali pošiljke na kolodvorsko pošto: iz pošte Maribor I na Slomškovem trgu devetkrat, iz pošte Maribor III na Kralja Petra trgu dvakrat in iz pošte Studenci enkrat; nabiralnike bodo izpraznjevali trikrat; razen tega bodo z avtomobili dostavljali pakete za vse mesto. Da bo mogoče pravilno izrabiti avtomobile v korist naslovnikov, prosi uprava pošte cenj, občinstvo, zlasti trgovce, industrijalce in druga podjetja v Mariboru, naj bi šli poštnim dostavljalcem toliko na roko, da jim pri dostavi paketov ne bi bilo treba dolgo čakati. Uprava pošte pozna težkoče naslovnikov, ki jih imajo zlasti z ocarinjenimi paketi, zato bo vsak nasvet rad hitreje dostave paketov radevolje upoštevala. — Pošta Maribor II.

Smrtno se je ponesrečil 26 letni elektroinž. F. Rečnik, sin g. Rečnika, lastnika elektriškega podjetja na Pobreški cesti. Nesreča se mu je pripetila na vožnji z motorjem na Ptujski cesti. Utrpel je težke notranje poškodbe, katerih je dne 25. marca podlegel. Ponesrečeni je bil podporni član mariborskega »Ognja« in je bil v sredo, dne 27. marca popoldne prepeljan v graški krematorij in tamka vpepeljen. Težko prizadetim svojem naše iskreno sožalje.

Velikonočno streljanje je tudi letos zahtevalo več žrtve, ki se deloma zdravijo v bolnišnici, deloma pa so v domači osrbi. Te žrtve so pač najbolj nepotrebne. Vsi dijaki, rojeni v letih od 1914 do vključno 1920, ki želijo letos odslužiti svoj dijaški rok, naj se nemudoma, a najkasneje do 12. aprila t. l. javijo mestnemu vojaškemu uradu, Slomškovi trg 11, soba št. 3.

Narodno gledališče. Sreda, 27. marca: zaprto. Četrtek, 28. marca ob 20. uri: »Gejša«. Red C.

JESENICE

Volitve v Bratovsko skladnico. V četrtek, dne 14. t. m. so se vršile na Jesenicah volitve v tukajšnji Bratovsko skladnico. Postavljene so bile štiri liste in to SMRJ, NSZ, JSZ in ZZD. Največ glasov je dobila spet lista SMRJ, dasi so jo napadali iz vseh strani. Razdelitev glasov je bila sledeča: SMRJ 1321, NSZ 626, JSZ 429 in ZZD 482. Vse organizacije so dobile manj glasov kakor prej, kajti bila je tudi manjša udeležba pri volitvah in je tudi razvrstitev volitev drugačna. Pri volitvah obratnih zaupnikov niso volili gažisti, ki so zdaj volili in to predvsem NSZ in ZZD, volili so pa mladoletni delavci, t. j. pod 21 letom, dočim zdaj niso. Volitve so se vršile prej od 5. ure jutraj do 11. ure zvečer, zdaj pa le od 5. ure jutraj do 6. ure zvečer in tako marsikdo sploh ni mogel priti volit, ker vlaki ne čakajo. Tudi je okoli 100 javorniških delavcev zaradi pomanjkanja vode delalo one dni na Savi, voliti bi bili morali na Javorniku in ker jih večina stanuje zunaj, so šli kar na Jesenicah na vlake. Zvečer ko so spet prišli na delo, pa ni bilo več volitev. Na ta način se je povsod precej glasov izgubilo, zlasti pri SMRJ, kjer niso gažisti nadomestili izgubljenih drugih glasov. Toda če se vzame nadaljnja primerjava ugotovimo: Pri volitvah obratnih zaupnikov je dobil SMRJ 47,9 odst. vseh oddanih glasov, zdaj 46,8 odst., torej komaj za 1,2 odst. manj. Izgubila je pa v odstotkih največ NSZ in to 20,5 odst., za njo SMRJ 19 odst., JSZ 3,5 odst. in ZZD 10 odst. Delegati v plenumu bratovske skladnice so zdaj razdeljeni tako-le: SMRJ 56, NSZ 27, JSZ 18, ZZD 20. Kdaj se bo sestal plenum Bratovske skladnice ni znano. Pri vseh napadih in izpadih je SMRJ obdržal svoje postojanke, dasi je šel v volilno borbo samo z enim letakom, ki je bil povsem miren in dostojen.

RADVANJE

Ob velikonočnih praznikih so tudi pri nas pridno pokali možnarji in naprave za streljanje s karbidom. Kakor se sliši, so radi streljanja v nekaterih drugih krajih nastale številne žrtve, ki bodo morda nosile posledice vse svoje življenje. Tudi pri nas bi se bila domala zgodila na velikonočno soboto huda nesreča. Neki fantje so ob priložnosti g. kaplana pred trgovino Pšunder streljali in je ob tej priliki razneslo en možnar. K sreči ni bilo človeških žrtve, pač pa so drobci odkrušili nekaj ometa na hiši. Mnogo nepotrebneza strahu bi starišem prihranila oblast, če bi prepovedala to nepotrebno navado.

VELENJE

Pustni norci se razumejo na »mlin za stare ženske«, to je »pomlajevalni mlin«, v katerega mečejo stare, izmozgane grbaste žene, a na drugi strani prihajajo mesto njih iz mlina brhka mlada in lepa dekleta. Pri nas pa se sedaj, čeprav je »pusta« že daleč za nami, mnogo govori o nekem, ki je izumil gornjemu opisu sličen »mlin«, le s to razliko, da vrže v mlin delavca, navadnega težaka, nasiplje nanj jabolk, nalije povrhu še vina in žganja, smukne nazadnje še nekaj bankovcev na to zmes in spusti mlin v pogon. Čez kratek čas ti na drugem koncu mlina pride namesto prejšnjega težaka izurjen profesionist... Pa naj reče kdo kar hoče, ali izum je pa le res svojevrsten.

STUDENCI PRI MARIBORU

Na cerkveno slavje, ki se bo vršilo prihodnjo nedeljo ob priliki otvoritve naše lastne fare, se pri nas zadnje čase pridno pripravljamo. Kakor je razvidno iz zgodovinskih beležk, je imela cerkev Sv. Jožefa nekaj več vinogradov in posestev in se je iz teh sredstev tudi vzdrževala. Nekateri so mnenja, da se ji bo ta cerkvena posest sedaj zopet vrnila. — Studenci.

Občni zbor »Ljudske univerze«, ki se je te dni vršil, je pokazal, da je to kulturno društvo tudi minulo leto agilno delovalo. Članstvo tvori po veliki večini predvsem železničarji in delavci ter obrtniki. Društvo je priredilo 21 predavanj, katere je posetilo skupno 3358 oseb. Po obširnih poročilih, ki so jih podali društveni funkcionarji, je bil izvoljen novi odbor, ki ga tvorijo po večini dosedanji odborniki in določene smernice bodočega dela.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Prvi učinek novih minimalnih mezd je menda užil pri nas nek trgovski pomočnik, ki je bil zaposlen pri trgovcu J., pa je prejel poleg oskrbe komaj din 400 mesečne plače. S 1. februarjem je trgovec temu pomočniku službo odpovedal in sicer že za 1. marca. Posledica tega nezakonitega odpusta je bila, da je moral trgovec pomočniku plačati predvsem vso plačo do konca marca in ne samo do 1. marca, ker se sme odpovedati trgovskemu pomočniku le 6 tedensko s koncem četrtertja. Razen tega je moral plačati trgovec po novi uredbi o minimalnih mezdah pomočniku že od 1. februarja naprej mesečno skupno din 900, kolikor znaša najnižja dopustna plača za trgovske pomočnike, torej skupno za 2 meseca din 1800. Hrana in stanovanje pa se sme vračunati le skupno z din 10 dnevno. Trgovec je bil na to zahtevo zelo presenečen, pa se je vdal že na sam opomin zastopnika, ne da bi čakal sodne razprave. Na tem primeru vidimo zopet velik pomen poznanja socialne zakonodaje. »Delavska Politika« širi poznanje teh zaščitnih zakonov, s katerimi se lahko okorišijo ne samo delavci, ampak tudi trgovski pomočniki in drugi nameščenci, če jih poznajo. Na naših predavanjih pa vidimo prečesto, da se jih udeležujejo le delavci. Nameščenci in pomočniki se spominjo večinoma te socialne zaščite le tedaj, kadar jo rabijo.

LASKO

Se nekaj k morebitni zatvoritvi rudnika Huda Jama. Že zadnjič smo omenili tudi katastrofalne posledice za občino Krištof, če bi TPD uknila ali pa skrajno reducirala rudnik Huda Jama. Kako porazno bi bilo to za občino nam pove nastopna statistika: občina ima v oskrbi 90 občinskih ubožcev, 49 brezposelnih, 24 staroupokojencev, 124 novoupokojencev, ki imajo komaj do 400 din mesečne pokojnine. Vse te posledice je občini prinesel prav za prav dosedanji razvoj rudnika, radi česar bi morala TPD računati tudi s tem dejstvom. Koliko ima TPD premoga, je hudojamski najfinejši in ima tudi največ kalorij. Ta premog je edini, ki je res primeren za težke lokomotive brzovlakov. Če računamo, da bodo sedanje mednarodne neprilike trajale morda več let in z njimi tudi občutno pomanjkanje premoga, potem moramo kljub investicijam še vedno ugotoviti rentabilnost. Kolikor ima država še danes premogovnega uvoza na razpolago, mora računati ob teh razmerah nekega dne na popolno obustavo in kaj tedaj? Mnogi rudniki, ki so danes zapečateni, bodo nanovo odprti. Nekateri trdijo, da so države, ki kupujejo naš premog, zadovoljne tudi s slabšo kvaliteto premoga kakor je kočevski, hrastniški itd. To je res. Na drugi strani pa vidimo, da država uvaža celo iz Bolgarije premog za naše lokomotive, za katere bi ustrezala kvaliteta hudojamskega premoga. Paradoks je, da izvažamo na tisoče vagonov premoga na eni strani mej, uvažamo pa po 20.000 vagonov za svojo uporabo čisto na drugem koncu države. Kdor bo natančno preudaril naše težnje ugotovitev, bo moral priznati, da je zapiranje rudnikov, odnosno njih reduciranje ob današnjih razmerah pravi nesmisel in narodnogospodarski zločin. — Rudar.

LITIJA

Občni zbor tukajšnje podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 7. aprila t. l. s pričetkom ob pol 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. Lapa. Dolžnost vseh članov in članic je, da se občnega zbora udeležijo v čim večjem številu. — Odbor. Zahvala. Podpisani se toplo zahvaljujem vsem delavcem in nameščencem zaposlenim v tukajšnji predilnici za podporo v znesku 1354 din, ki so mi jo naklonili ob priliki požarne nesreče. Vsem iskrena hvala. — Urbančič Franca.

Kdo je odgovoren za strašno železniško nesrečo pri Ozlju?

Podrta čuvajnica ob km 17, kjer se je pripetila katastrofa.

Se vedno ni ugotovljeno število žrtev strašne železniške nesreče pri Ozlju, ki se je pripetila dne 17. marca. — Kajti dviganje lokomotive in osebnih voz, ki so se pod plazom zrušili v reko, gre počasi od rok, ki včasih za

Seveda se v zvezi z nesrečo pojavlja tudi vprašanje krivde. — Železniška uprava zatrjuje, da je temu delu proge posvečala najmanj tako veliko pažnjo kot ostalim progam.

V št. 5/6 »Ujedinjenega železničarja« z dne 20. marca 1940 pa citamo: Komisija, ki raziskuje vzroke nezgode, naj ne pozabi... da je bilo na sklepu vlaka 8 voz samo na ročno zavoro (ki so se ob nezgodi nezavrti zaleteli v prednje vozove in s tem nezgodo še povečali). Nadalje ne sme pozabiti... da se je pripetila nezgoda pri km 17, to je med

postajo Ozalj in Zaluka... Pred par leti je bil na tem mestu še stalno nameščen čuvaj... in je bila večkrat preprečena nezgoda, ker je čuvaj vlake ustavljal. Ko se je pred par leti izvajala skrajna štednja, je postalo tudi to čuvajsko mesto žrtev štednje, čuvaj je bil reduciran, čuvajska utica pa podrta. Na tem mestu se je že pripetila ena nezgoda in sedanja bi bila preprečena, če bi bila železniška uprava pravočasno popravila svoječasne neutemeljene ukrepe... ter zopet namestila čuvaja na tem nevarnem mestu. »Ujedinjeni železničar« je... tudi glede redukcije čuvajev na belokranjski gori pisal pred dvema leti, a žal smo naleteli na gluha ušesa. Dolžnost preiskovalne komisije je, da točno ugotovi, zakaj je bil čuvaj na km 17 reduciran.»

Izvoz nemškega premoga v Italijo

po morskimi poti je vsled angleške blokade nemogoč. Trdi se, da bo Nemčija odslej uvozila v Italijo 7 milijonov ton premoga po železnici, t. j. dvakrat več kot pred izvajanjem angleške blokade. Za prevoz 7 milijonov ton premoga je potrebno 700.000 desettonskih vagonov ali 14.000 vlakov po 50 vagonov. V to svrhu pa sta na razpolago samo dve direktni progi: ena preko Brennerja, druga preko Trbiža, docim vodijo ostale proge: ena preko Švice, druga preko Jesenic in tretja preko Maribora v Trst.

Trgovinska pogodba med Italijo in Rusijo

Po enomesečnem pogajanju in posredovanju Nemčije je bil dosežen trgovinski sporazum med Italijo in Rusijo.

Ob pričetku ruske vojne proti Finski so bile v Rimu velike demonstracije, narkar je sovjetski poslanik zapustil Rim. Istotako je Italija odpoklicala svojega poslanika iz Moskve. Trgovinski promet je med tem popolnoma prenehal. Zlasti ni Rusija pošiljala petroleja v Italijo in ga je ta morala dobivati iz Romunije, kar je bilo v škodo Nemčiji. Sporazum pa je šele prvi preokret k živahnemu sodelovanju.

Radi ljubezenskega razmerja s Poljakom tri leta ječe. Republikaner poroča, da je sodišče v Hannoveru obsodilo neko 25-letno kmečko deklo na tri leta ječe, ker je imelo ljubezensko razmerje s Poljakom, ki je delal na posestvu njenih staršev. Poljaka so pa vtaknili v koncentracijsko taborišče.

STE SE NASMEJALI, KO STE TO PREBRALI?

— da v Bolgariji ljudem ne gre v glavo, zakaj je bolgarski Stojadin-Kjušejanov treščil z oblasti ravno v trenutku, ko je pri volitvah tako »sijajno« zmagal?

— da so bolgarski narodni poslanci ob priliki debate v narodnem sobranju, začudeni izjavljali, da to vendar ni vpludno, niti lepo od bolgarske vlade, da v svoji deklaraciji obljublja svobodne volitve?

— da so Sovjeti doživali, da beže Finci pred njihovo »osvoboditvijo« v ostanek svoje neosvobodjene domovine?

— da so v Perziji z veliko radostjo pozdravili sklenitev trgovske pogodbe s sovjetsko Rusijo?

— da je rumunski patrijarh blagoslovil delo rumunskih kmetov ob nedeljah in praznikih, da bi na ta način čimveč pridelali za izvoz? (Nova Riječ, 21. III. 1940.)

Splošno konzumno društvo POSAVJE v ZAGORJU ob Savi r. z. z. o. z.

Prodaja svojim članom v prodajalnih Zagorje in Loke vedno sveže in prvovrstno blago po najnižjih dnevni cenah. Član zadruga lahko postane vsak, ki plača Din 250 vpisnine in Din 50— deleža. — Pristopajte k zadrugi, ki bo postala tudi Vaša last in od katere imate le dobiček!

Kongres Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije v Zagrebu

O velikonočnih praznikih se je vršil v Zagrebu pod predsedstvom s. Vilima Pfeiferja kongres Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije. Kongres je sprejel resolucijo o socialnopolitičnih zahtevah nameščenecv, med katerimi so: popolno uveljavljenje nameščenecv zaščite, revizija delovnega časa, nedeljski počitek, primerno zvišanje minimalnih mezd in plač glede draginje, ustanovitev paritetnih organov za kontrolo cen in določanje avtomatičnega povišanja delavskih in nameščenecvskih plač v skladu z določenim indeksom. Kongres je zahteval tudi takojšnjo uvedbo pokojninskega zavarovanja za trgovske nameščenecv.

V organizacijskem oziru se izvede v zvezi reformna. Dosedanja Zveza privatnih nameščenecv Jugoslavije se bo v bodoče imenovala Glavna zveza nameščenecv s sedežem v Zagrebu, ki bo teritorialno razdeljena v pokrajinske podzveze. S to reformo je zveza ustrezala posameznim pokrajinam ter jim obenem naložila tudi več iniciative in aktivnosti.

Nadejamo se, da bo zveza v tej obliki lahko mnogo bolj samostojno in aktivno vršila svoje naloge po pokrajinah iz svoje iniciativnosti.

Glede stališča do Urša je kongres jasno podudaril načela našega svobodnega strokovnega gibanja.

Najnovejše vesti

Maribor, 27. marca 1940.

Govor francoskega min. predsednika Reynauda

V svojem sinočnjem govoru v radiu je predsednik Reynaud poudaril, da je Hitler računal na francosko notranjo razdvojenost. Ta nevarnost pa je že mimo. Francozi bodo v danem trenutku maglo udarili in sovražnika premagali. Sedaj hoče Hitler uničiti gospodarsko neodvisnost balkanskih narodov. Francija ve, da se je treba sedaj boriti in delati ter bo postavila vsakega moža na svoje mesto.

Francoska vlada zahteva odpoklic sovjetskega poslanika Suriča. Reuter poroča iz Pariza, da je francoska vlada naprosila sovjetsko vlado v Moskvi, naj odpokliče svojega poslanika Suriča iz Pariza. Francoska vlada je to svojo zahtevo utemeljila s tem, da je poslanik Surič odposlal neko brzojavko v Moskvo, v kateri je uporabljal neprimerne izraze o Franciji. Molotov je nato odgovoril, da se čudi francoski vladi, kako da je postal Surič sedaj naenkrat »persona ingrata«, ko vendar v dotičnem brzojavu ni imenoma označil nobene države in se torej Francija ne more s tem čutili prizadete.

Francoske državne finance so po večerajšnji izjavi novega finančnega ministra kljub vojnemu stanju zadovoljive.

Angleška fronta na Francoskem. Z večerajšnjim dnevom so Angličje zopet prevzeli od Francozov del fronte pred Maginotovo linijo.

V Rim je prispel angleški trgovski zastopnik, da nadaljuje trgovinska pogajanja za trgovsko pogodbo med Italijo in Anglijo.

Mussolini je večeraj dolgo govoril z madžarskim ministrom Telekyjem in je nato izšlo uradno obvestilo, da se je medsebojno prijateljstvo po 13. letih italijansko-madžarskih stikov še poglobilo.

Pred Nankingom. Iz Kitajske je prispela vest, da je kitajska vojska zopet osvojila dve važni mesti, kateri so imeli zasedeni Japonci in nadaljuje isti s svojo uspešno ofenzivo proti Japoncem.

Letalski promet med Moskvo in Sofijo je bil odprt 26. marca. Letalo iz Sofije v Moskvo je rabilo šest ur.

Donava je poplavila v Rumuniji veliko ozemlja. Mnogo vasi so morali prebivalci zapustiti. Postalo bo hladneje, v severnih krajih bo ponekod snežilo.

Tiskovni sklad

Novo mesto: Moretti Jos. din 5, Maribor: N. N. din 10, št. Vid nad Ljubljano: s. Demšar Janko zbral na občnem zboru Zveze lesnih delavcev din 25, Habjan Hilarij din 15. Iskrena hvala. Posnemajte!

Delavski pravni svetovalec

Iskanje službe (šalovci)

Za posredovanje služb so pri nas ustanovljeni posebni uradi, Borze dela, ki so v Ljubljani, Celju, Mariboru in Murski Soboti. Obrnite se torej na nje, če iščete službo. V tovarnah pa se lahko tudi sami zglasite in boste na ta način še najhitreje prišli do cilja. Mi s podjetniki nimamo nikakih zvez in bi vam še najbrž prej škodovali, kot koristilo, če bi Vas »Delavska Politika« kje priporočila.

Orožne vaje (Laško)

Pravico do plačila za 4 tedne orožnih vaj imate tedaj, če ste bili pri tem podjetju neprekinjeno zaposlen vsaj 1 leto.

KLOBUKE

otroške od din 30, 34, 42, moške 42, 52, 72 Obleke, perilo, čevlje, nogavice, pomladanske plašče itd. nudi najugodnejše konfekcija

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

MALI OGLASI

61, 75, 95, 120, 160, ženske gotove obleke 44, 59, 88, ženska krila 20, 36, 45, 69 bluze Velikonočna prodaja Magdalenska oblačilnica A. Kumperžak, Maribor (Palača dr. Sedaj) Valvarzovja — Dvočakova ulica — (smer Frankopanova ul.) Moške obleke. Otroške obleke

Priporoča se PREDTISKARIJA za vse vrste ročnih del NIFERBAL, MARIBOR, Koroška cesta št. 1

FRANC REICHER, MARIBOR Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra izdelava.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324